

Ἀριθμ. 80^{ος}.

Δεύτερον ἔτος.

Τὰ πλείω ὁρέων, τὰς πλείους
Φρασίαι.

Μεσολόγιον . 7 Ὀκτωμβρίου . 1825 . Τετράδι .

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ .

Μεσολόγιον . Τὴν 7 Ὀκτωμβρίου .

Μέλις σήμερον ἐλάθομεν τὸν ἀρ. 144 τοῦ Φί-
λα τοῦ Νόμου , ἐν ᾧ περιέχεται μετὰ λεπτο-
μερείας ἡ ὄντως μεγάλη καὶ ἡρωϊκὴ ἀπόπειρα
μίας μικροτάτης μοίρας τοῦ ἀθανάτου Στόλου μας
μετὰ τινων πυρπολικῶν κατὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ
προσωρμισμένῃ εἰς τὸν λιμένα αὐτὸν τῆς Ἀλεξαν-
δρείας ἀγκαλὰ καὶ πρότερον ἀπὸ εἰδήσεις τῆς
Μάλτας εἰπομένῃ τινα περὶ τοῦ ἀξιολαμπέστατου
τούτου ἐπιχειρήματος , τὸ Κοινὸν ὅμως οὐδεμί-
αν καθαρὰν περίληψιν ἤθελεν ἔχει χωρὶς τὴν ἀ-
νάγνωσιν τοῦ ἡμερολογίου τῆς ναυτικῆς αὐτῆς
Μερίδας . Ναι μὲν ἡ πρᾶξις δὲν ἀπέβη κατὰ
τὸ ποθοῦμενον διὰ τὴν ἀντίστασιν τῶν ἀνέμων
φέρει ὅμως εἰς ἐκπλήξιν , καὶ εἶναι παρατηρή-
σεως ἄξιος ὁ ἐνδοξος τρόπος καὶ τὰ γενναῖα αἰ-
σθήματα , δι' ὧν οἱ ἀκαταμάχητοι θαλασσινοὶ
μας ἐκινήθησαν εἰς τοιαύτην ἐπιχείρησιν .

Ἦδρα . Τὴν 17 Αὐγούστου .

„ Ἰδοὺ τὰ περιστατικά τῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν
ἐκστρατείας , τὰ ὅποια ὑπεσχέθημεν νὰ δη-
μοσιεύσωμεν εἰς τὸ παρελθὸν φύλλον . Ταῦ-
τα ἐβεβαιώθημεν ἀπὸ αὐτόπτην μάστιγα τοῦ
Κ. Διομήδου Σκοῦφου· εἶναι δὲ ἀπόσπασμα
ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τῆς νῆος διοικημένης παρὰ
τοῦ πλοιάρχου Κ. Ἐμμανὴλ Τομπάζου , τοῦ
ὅποιοι ἡ ἀκριβὴς ἐκθεσις εἶναι ἐπικυρωμένη καὶ
ἀπὸ τοῦς δύο πλοίαρχους τῆς ἐκστρατείας .

Εἰς τὰς 23 Ἰουλία (λέγει τὸ ἡμερολόγιον
τοῦ Κ. Δ. Σ.) ἐκπλεύσαμεν ἀπὸ τοῦ λιμένα
τῆς Ἦδρας , δηλ. τὰ δύο πολεμικά πλοῖα , ὁ
Φεμιστοκλῆς καὶ Ἐπαμινώνδας , διοικοῦμε-
να παρὰ τῶν πλοίαρχων κυρίων Ε. Τομπάζου
καὶ Ἀντωνίου Γ. Κριεζῆ , καὶ ἰρία πυρπολι-

κὰ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῶν ἀνδρείων Κωνστ. Καν-
νάρη , Ἀντων. Θ. Βοκκὸς καὶ Μανόλη Μπύ-
τη , διευθυνόμενα κατὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
Αἰγυπτιακοῦ στόλου .

„ Βοηθούμενοι ἀπὸ οὐρίων ἀνέμων εἰς τὰς
29 τοῦ αὐτοῦ μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ
Ἥλιου εἶδομεν τὴν στερεὰν τῆς Αἰγύπτου , καὶ
ἀπὸ Μιλ. 7 ἀπέστασιν τὸν Ἀράω Κανὲ κα-
τὰ πρῶτον . Ὅθεν καὶ παύραυτα ἐστρέψαμεν
τὰ πλοῖα πρὸς δυτμὰς διὰ νὰ μὴ γνωρισθῶμεν
ἀπὸ τοῦς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐχθροῦς .

„ Περὶ τὰς δύο ὥρας τῆς αὐτῆς μέρας προ-
σεκλήθησαν εἰς τὴν Νῆα τοῦ πλοίαρχου κυρίου
Ε. Τομπάζου οἱ ἰερεῖς διοικηταὶ τῶν πυρπολι-
κῶν καὶ ὁ πλοίαρχος κύριος Α. Γ. Κριεζῆ ,
καὶ ἀρῶ μετὰ κοινὴν σκέψιν ἔλαβεν ὁ καθεὶς
τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς , καὶ ἰδιαιτέρως οἱ
πυρπολισταὶ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ προσέχωσι
μήποτε ἐξ ἀπροσεξίας προξενήτωσι τὴν παρα-
μικρὰν βλάβην εἰς τὰ ἐκείσε κατὰ ὕψην εὐρι-
σκόμενα Εὐρωπαϊκὰ πλοῖα , οἱ μὲν πυρπολι-
σταὶ περὶ τὰς 3 ὥρας τῆς ἡμέρας ἀνεχώρησαν
διὰ Ἀλεξάνδρειαν , ἡμεῖς δὲ περιεφερόμεθα
ἔξω τοῦ λιμένος ἐπαγρυπνοῦντες εἰς τὰ κινή-
ματα τῶν ἡμετέρων , καὶ προσέχοντες μετὰ
τὴν ἐπιχείρησιν νὰ διατώσωμεν τὰς βάρκας
μετὰ τῶν πυρπολιστῶν μας .

„ Ἐν τούτοις περὶ τὰς 10 ὥρας καὶ ἰρία ἡ-
τάρτα φθάνοσι τὰ πυρπολικά μας ἔξω τοῦ λι-
μένος τῆς Ἀλεξανδρείας , τὸ δὲ πυρπολικὸν
τοῦ Κανάρη ὡς ταχὺ πλοῖον ἐμβαίνει εἰς τὸν λιμέ-
να ἀκολουθούτων τῶν ἄλλων , καὶ ἀφ' οὗ ἐ-
κρατήσε βία εἰς τὸ πυρπολικὸν τε τὸν κατὰ
τὴν συνήθειαν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐλθόντα λιμε-
νάρχην τῆς Ἀλεξανδρείας , προχωρεῖ , δι-
ευθυνόμενον πρὸς τὴν ἐχθρικήν Ναυαρχίδα , καὶ
εἰς τῆσσας ἄλλας Φρεγάτας , κατὰ τὰς 12

ἀραγμένους ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου τοῦ Σατρά-
πῃ τῆς Αἰγύπτου .

„Ο ἀποτίκτος πυρπολιστής φθάνει ἐν μέ-
σῳ τῶν ἐχθρικών πλοίων , καὶ ὄχι μακρὰν τῆς
Ναυαρχίδος . Ἀλλ' εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην
στιγμὴν βάσκανος ἰσχύει προδίδει τὴν ἀνδρείαν
τῶν ἡμετέρων . Ὁ οὐριος ἄνεμος αἰφνιδίως
παύει , καὶ ὁ ἐναντίος αὐτοῦ τὸν διαδέχεται .
Ματαίως ὁ πυρπολιστής μας προσπαθεῖ νὰ
ἐπιβιάσῃ εἰς τὴν Ναυαρχίδα , καὶ τέλος ἀ-
ναγκάζεται νὰ διευθύνῃ τὸ πυρπολικόν τε πρὸς
ἄλλον σωρὸν ἐχθρικών πλοίων , δηλαδὴ μιᾶς
Φρεγάτας καὶ πολλῶν ἄλλων Βρικίων . διδὲι
λοιπὸν πῦρ εἰς τὸ πυρπολικόν τε καὶ ἀναχω-
ρεῖ . ἀλλ' ἐκ περιστάσεως τὸ πυρπολικόν
λαμβάνει ἄλλην διεύθυνσιν , καὶ καίεται χω-
ρὶς ἀποτέλεσμα .

„Ἡ ἀποτυχία τοῦ πρώτου ἀποκαθιστᾷ ἀ-
νοφελῇ τὴν ἐνέργειαν τῶν δύο ἄλλων πυρπολι-
κῶν , καθότι ἐν ταῦτοις ὁ ἐχθρὸς ἔλαβε τὰ ἀ-
ναγκαῖα μέτρα . Μ' ὅλα ταῦτα ὥσάν οἱ Ἕλ-
ληνες νὰ προσκαλῶσιν ἔτι εἰς μάχην ὅλας τὰς
ἐχθρिकास δυνάμεις , καὶ νὰ περιφρονῶσι καὶ
παρρησία ἕνα ἐχθρὸν , ὅστις τὴν τεῦθεν δὲν
χρεωστεῖ τὴν σωτηρίαν τοῦ εἰμῇ εἰς εἶδος συνω-
μοσίας τῶν στοιχείων κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς εὐ-
τολμίας , ὑψώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν
καὶ ἐξέρχονται μετὰ τῆς αὐτῆς ἰσχύος , καὶ
ἀνευ ἰνδὸς βίας .

„Εἰς μάχην ἑστὰ ἐχθρικά βάρκα , καὶ
ἐν πολεμικὸν Βρίκιον πίπτει κατὰ πόδας τοῦ
πυρπολιστοῦ Κ. Κανάρη καὶ προσπαθοῦσι
νὰ συλλάβωσι τὴν βάρκαν ταύτην . εἰς αὐτὸ τὸ
ἀναμεταξὺ προφθάνει τὰ δύο πολεμικά πλοῖα
μας , καὶ διασώζουσι τὴν βάρκα καὶ τοὺς ἐ-
πιβάτας τῆς .

„Μικρὸν πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν πλοίων μας
ἐφάνη καὶ ἐν πολεμικὸν Βρίκιον τοῦ Χριστιανι-
κωτάτα Βασιλέως τῆς Γαλλίας καὶ Ναβάρρας
νὰ πυροβολῇ κατὰ τῆς βάρκας τοῦ πυρπολισ-
τοῦ μας Κανάρη , ὡς νὰ εἶχε λάβῃ προστα-
γὴν ἀπὸ τοῦ Σατράπῃ τῆς Αἰγύπτου νὰ παι-
δεύσῃ τὴν Ἑλληνικὴν τόλμην , καὶ νὰ θέσῃ
ὁρὰ εἰς τὴν ἀπώτητον καρτεροψυχίαν τῶν λοι-
πῶν πυρπολιστῶν μας . Μὲ ὅλην τὴν εὐστο-
χίαν ὅμως τῶν Γάλλων πυροβολιστῶν , ὁ Κα-
νάρης μετὰ τῶν λοιπῶν συντρόφων τε διεσώθη-
σαν ὡς εἴπομεν ἀβλαβεῖς , καὶ μετέβησαν
εἰς τὰ πολεμικά πλοῖα μας , τὰ ὅποια περὶ

τὰς δύο ὥρας τῆς νυκτὸς ἀνοίχθησαν εἰς τὸ πέ-
λαγος .

„Τῇ ἐπαύριον (30 Ἰουλίου) εἰς τὴν ἐπι-
στροφὴν διὰ τῆς ὁδοῦ , εἶδομεν εἰς τὸν ὁρίζον-
τά μας πέντε πολεμικά ἐχθρικά πλοῖα νὰ συν-
τροφεύωσι 45 τζιρίμια ἀπὸ Ἀτάλειαν εἰς Ἀ-
λεξάνδρειαν , καὶ ἀμέσως ἐκινήθημεν κατ'
αὐτῶν , ἐξ ὧν καὶ κατεκαύσαμεν ἐν Βρίκιον
16 κανονίων τῇ δυνάμει μόνον τῶν πυροβόλων ὁρ-
γάνων μας . Τὰ λοιπὰ χρεωστῶσι τὴν σω-
τηρίαν τῶν εἰς μὲν τὴν φυγὴν . Διεσώτα-
μεν μ' ὅλον τοῦτο τοὺς ἐν Βρικίῳ εὐρισκομένους
45 ναύτας , καὶ 36 στρατιώτας .

„Εἰς τὰς 3 πάλιν Αὐγούστου ἀπηντήσαμεν
ἐξωθεν τῆς Ἀταλείας μίαν ἐχθρικήν Λεύκαν εἰς
εἶδος Βρικίου , περιέχουσαν διάφορα ἐμπρη-
στικά ξύλα καὶ 95 στρατιώτας καὶ ναύτας ,
οἵτινες παρρησιάζοντες εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡδὲλη-
σαν νὰ μᾶς ἀντισταθῶσιν . Ἀλλὰ μετὰ μι-
κρὰν ἐναντιότητα , ὑπέπεσε καὶ αὕτη εἰς τὴν
ἐξουσίαν μας , οἱ δὲ ἐν αὐτῇ στρατιῶται καὶ
ναῦται παρεδόθησαν εἰς τὴν διάκρισιν μας .
Οὕτω λοιπὸν τὴν μὲν Λεύκαν καὶ τὸ φορτίον τῆς
ἐκρατήσαμεν ὡς νόμιμον λείαν . Τοὺς δὲ ἐπι-
βάτας στρατιώτας καὶ τοὺς ναύτας τῆς , κα-
θὼς καὶ τοὺς προλαβόντας αἰχμαλώτους τοῦ πυρ-
ποληθέντος Βρικίου ἀπελύσαμεν ἐλευθέρους εἰς
τὰ Κανάβα ὡς παραδοθέντας εἰς τὴν διάκρισιν
μας .

„Εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἀφήσαμεν ἐλεύθερον
καὶ τὸν Λιμενάρχην τῆς Ἀλεξανδρείας , ὡς
κρατηθέντα μὲ ἀπάτην .

„Τέλος πάντων , μετὰ 15 ἡμερῶν πλοῦν ,
ἐφθάσαμεν εἰς τὰς 13 τοῦ Ἰερχοντος πρὸς τὸ ἐ-
σπέρας εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἰδρας , χωρὶς
νὰ δοκιμάσωμεν ἄλλην ζημίαν καθ' ὅλην μας τὴν
ἐκστρατείαν , εἰμὴ τὴν ὑστέρησιν δύο ἀνδρείων
συντρόφων μας , Παντελῇ Τζιτζᾶ καὶ Ἰωάν-
νῃ Χούντᾳ . Αἰωνία ἡ μνήμη Σας ἀδελφοί ! ἐ-
πληρώθησαν δὲ καὶ τέσσαρες , οἱ πατριῶται Ἰ-
ωάννης Κωνσταντινίδης , Ἀγγελῆς Γκλάβας ,
Νικόλαος Δήμας , καὶ Γεώργιος Φ. Φαριανός .

Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ , τοιοῦτον καὶ τὸ τέλος
χρεωστοῦμεν ὅμως εἰς τὴν ἀπροσπαύωτον ἀ-
λήθειαν , καὶ εἰς τὴν ἱερὰν συνειδήσιν μας νὰ
ὁμολογήσωμεν παρρησία , ὅτι κανεὶς εἰς τὴν ἐ-
πιχείρησιν ταύτην δὲν ἡμέλησε τὰ χρέη τε ,
καὶ ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι πυρπολισταὶ μας ἐφάνησαν
καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἄξιοι τῆς λαμ-

πρὸς φήμης τῶν καὶ τῆς πατρὶδος τῶν . “

Ἐγγώριοι Εἰδήσεις .

Τὴν 4 Ὀκτωμβρίου . Τὴν παρέλθουσιν ἐσπέραν καὶ τὴν νύκτα ἐπυροβολήσεν ὁ ἐχθρὸς με πείσμα τὴν πόλιν μας . ἀπὸ δὲ τὰ πυροβόλα τε τῶν 60 λίτρων παρατηρήταμεν , ὅτι μᾶς ᾔρχοντο σφαίραι τῶν 24 . Ὁ μετριασμός λοιπὸν τοῦ πυρός τε κατασταίνει πιθανώτερα ὅσα εἰ διάφοροι αὐτόμολοι (déserteurs) ὡμολόγησαν .

Καθ' ὅλην τὴν σημερινὴν ἡμέραν τὸ ἐχθρὸν πῦρ δὲν ἔπαυε νὰ ἀκολουθῇ ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη . ἐξηκολούθει δὲ καὶ τὴν νύκτα ὁ ἐχθρὸς ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν νὰ κανονοβολῇ τὴν πόλιν μας , ἀποβλέπων διὰ τούτου νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν διάρκειαν τοῦ στρατοπέδου τε , τὸ ὑποῖον πεφοβισμένον καὶ ἔντρομον δὲν βλέπει πλέον οὐδεμίαν ἐλπίδα τοῦ νὰ κατορθώσῃ τι .

Τὴν 5 τοῦ αὐτοῦ . Τὸ πρῶτ' ἔδαλον τὰ κανονοστάσιά μας τὸ πῦρ τῶν εἰς ἐνέργειαν . ὁ ἐχθρὸς ἀπεκρίθη ὡς συνήθως . Τὴν δὲ μεσημβρίαν καὶ ἕως τὸ ἑσπέρας ἠκολούθησε βαρυτάτη σιωπὴ .

Τὸ ἑσπέρας ἔπιπτε βροχὴ , ἥτις τὸ μεσονύκτιον ἠΐξεν ἐπὶ πλέον . οἱ δὲ Ἕλληνες γνωρίζοντες τὰ χρεῖα τῶν ἑκαμνῶν πλέον ἀγγρυπνον παρ' ἄλλοτε φυλακὴν .

Τὴν 6 τοῦ αὐτοῦ . Ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν πληροφορεῖται τὸ Κοινὸν ἐντελῶς τὰ συμβάντα τῆς διὰ παντὸς ἀξιωματικονομήτου ταύτης νυκτός .

Ἀναφορὰ τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ τῶν ὀχυρωμάτων . Πρὸς τὴν Ἐξοχὸν Ἐπιτερωτὴν τὴν διευθύνσαν τὰ τῆς Δυτ. Ἑλλάδος .

Κύριοι .

Μετὰ τὴν λαμπρὰν νίκην τῆς 1 τοῦ τρέχοντος , ὁ ἐχθρὸς ἐβιάσθη ἀναμφισβύτως νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ κάθε σχεδίου προσβολῆς κατὰ τοῦ τείχους μας . Ἡ ἀμίμητος τῆς φρενὸς μας σταθερότης , τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως , δι' ἃν ἐσχάτως ἡ Σ. Διοίκησις μᾶς ἐφοδιάσε , καὶ ὁ βροχερὸς τελευταῖον καιρὸς , ἔπρεπε νὰ περιορίσωσι τὰ καθ' ἡμῶν ἐπιχειρήματα ἐνὸς ἐχθροῦ , ὅστις καταφρονεῖ τὴν ἀνθρωπότητα· καὶ διότι ἔχει τοιαύτην τρομερὰν πυροβολικὴν , τὸσον πλῆθος ἐργατῶν καὶ ὑπονομέων (mineurs)

Χριστιανῶν ἐστερημένων παντὸς δικαιώματος , καὶ τελευταῖον τὸ ἀπειράσθησαν σμῆνος τῶν φανατικῶν Τούρκων , ἔχοντων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κενόδοξον καὶ μισάνθρωπον Ῥούμελ Βαλεσὴν τῶν Κισταχῆν , ἐστοχάζετο , ὅτι ποτὲ ἢ ὑπερέφανος ὄφρ' ἐς τὴν δὲν θέλει ταπεινωθῇ .

Ἀλλ' ὁ Μεγαλοδύναμος ἔλαβε πρόνοιαν τῆς ἱερᾶς ταύτης γῆς , καὶ διὰ κατορθωμάτων ἐνδόξων ἐστέφθησαν οἱ ἄγωνες μίᾳς φούκτας ἀνθρώπων , τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἀπόφασις ἦτον , νὰ νικῆσωσιν , ἢ νὰ ἀποθάνωσιν .

Ἐν ᾧ λοιπὸν περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐβασίλευεν ἡ πλέον βαθεῖα ἀπὸ μέρους τοῦ ἐχθροῦ σιωπὴ , ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς ἐχθρικοὺς προμαχῶνας μερικαὶ γραναταὶ· εἰς τὴν ἐκρηξίν τῆς πρώτης ἠκούσθησαν μερικαὶ κραυγαὶ Βαρβάρων , ἐν ᾧ εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην δὲν ἐφάνη κίνημα . Ἀμέσως τότε οἱ Ἕλληνες ἐπήδησαν ἀπὸ ὅλα τὰ κανονοστάσια ἕξω εἰς τὰ ἐχθρικά χαράκωματα , τὰ ὁποῖα εὐρόντες κενὰ , ἔκαυσαν τὰ στεφανώματα , καὶ κατέστρεψαν τοὺς προμαχῶνας , ἀφαιροῦντες πᾶν εἶδος ὕλης χρησιμεύουσας εἰς ὅποιονδήποτε κατασκευὴν . Ἀλλοτε καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν παρίστανετο , εἰ μὴ τὸ θέαμα τοῦ πολυθηλήτου σπαιροπέδου , τὸ ὁποῖον κατεγρημωθὲν , ἐπυρπόλων οἱ νικηταὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ κατέστρεψαν , μεταφέροντες τὰς σανίδας , δοκοὺς , καλῆθια καὶ λοιπὰ ξύλα εἰς τὰς ἑσω τοῦ τείχους καλύβας τῶν διὰ τὰ μεταχειρισθῶσιν ὡς ξύλα τοῦ πυρός .

Ἐν ᾧ δὲ καὶ τὴν αὐτὴν ἐξηκολούθησε τοιαυτοτρόπως οἱ Ἕλληνες νὰ ἐξαλοφρεύωσι τὸν λαβύρινθον τῶν ἐχθρικῶν χαράκωμάτων , ἐξῆλθον καὶ ἐγὼ , κατὰ τὸ ἀπαραίτητον χρέος μου , διὰ νὰ ἐξετάσω τὴν κατάστασιν τοῦ περιτειχίσματος , καὶ νὰ δώσω ὁρθὴν καὶ ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν μηχανμάτων , διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐχθρὸς , καταφρουτῶν πᾶσαν ἀντίστασιν , ἔκαμε τοσάνις ἀπόπειραν νὰ κυριεύσῃ δι' ἐφόδων τὸ τείχος μας .

Εἰς τὸ προτειχίσμα λοιπὸν τοῦ Μωτόσσα ἐπροξένησεν ὁ ἐχθρὸς χαλάστραν βατὴν τῶν 45 βαθμῶν (dixième praticable)· εἰς τὴν αὐτὴν εὐρίσκονται κατηγορίαν καὶ τὰ περιενδεδυμένα κανονοστάσια τοῦ Κοραῆ , Ἰγνατίου , Ἀ. Κοκκίνου καὶ Μακρῆ . Τὸ μεταξὺ τῶν κανονοστασίων τούτων φεάγμα (la courtine) ὑπέφερεν ὡσαύτως ἄκραν φθορὰν· ἐξ οὗ ἐναργῶς φαίνεται , ὅτι τὸ μέτωπον τοῦ περιτειχίσματος ἔπαθε τὴν μεγαλητέραν βλάβην . Ἀπὸ δὲ τῆς

δυναμικῆς πτέρυγος ὅλα τῶν ἐχθρῶν τὰ κινήματα διευθύνθησαν κατὰ τοῦ κανονοστασίως τοῦ Φραγκλίνε, ἐπονομαζομένης Τερρίμπιλε διὰ τοῦ κολοσσαιῆς ἐκείνου ἐργαστοῦ ὑψώματος τῆς ἐσωσεως· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ἡ διάδοσις τῆς γενικῆς ἐφύδα (la descente) κατεσκευάσθη διὰ τοῦ πληρώματος τῶν τάφρων ἐνώπιον τῶν κανονοστασίων τοῦ Μανζή, Ρήγα καὶ Μοντάλεμπερτ.

Δὲν πρέπει ἐνταῦθα νὰ λησμονηθῇ, ὅτι οἱ Ἕλληνες βλέποντες τὰς προεδενοῦσας ἐχθρικές ἐργασίας, καὶ μὲν ὅλον ὅτι ἐκτεθειμένους εἰς τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, μετεχειρίσθησαν ὅσα ἡ φρονήσις καὶ ἡ τέχνη ὑπαγόρευεν εἰς ἐκείνας τὰς περιστάσεις μέτρα· κατεσκευάσαν ἐκ τοῦ ἔσω ἀντιτειχίσματα, ἐνδυνάμωσαν αὐτὰ μὲν κανονοστάσια χώματος, καὶ ἐπαυξήσαντες τοιοῦτος τοῦ ἐχθροῦ τὰ ἐμπόδια, ἔστειλαν τὰς κεφαλὰς τῶν τῆν περικληθῆ ἐκείνην ἡμέραν τῆς 21 Ἰουλίου, καὶ ἔσωσαν τὴν Πατρίδα καὶ ὅσον ἐξήρητο ἀπὸ μέρας τῶν.

Ἀς θεωρήσωμεν δὲ καὶ ὅποια εἶναι ἐν γένει τῶν ἐχθρικῶν χαρακωμάτων ἡ κατασκευὴ. Καθ' ὅσον ἡμετέροις κάθε εἰδήμων νὰ παρατηρήσῃ, τὰ χαρακώματα αὐτὰ δὲν ἔχον οὐδεμίαν κανονικὴν τάξιν (ἐννοῶν πάντοτε τὴν τάξιν τοῦ προσβάλλειν τὰ τεῖχη καὶ τὰς νεωτέρας ἐφευρέσεις τῶν Μηχανικῶν). Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μετεχειρίσθη τὰς ἐλικοειδεῖς γραμμὰς (zig-zag), τὰς παραλλήλους, τὰς πλευρικές τῶν κανονοστασίων κτλ., ἀλλὰ τὰ πάντα εἶναι σχεδιασμένα χωρὶς τὴν πασαμικρὰν ἀναλογίαν. Δὲν εἶναι ἄλλα τι τὸ σύμπαν τούτων τῶν γυγαντιαίων ἐργῶν, εἰμὴ ἓνας Ἀαβύρινθος Τούρκικος· ἐργασίας πολυχρόνιοι, προσθήκαι καὶ παραπροσθήκαι, προχαρακώματα καὶ ἀντιχαρακώματα, πράξεις χωρὶς ἀρμονίαν, κατασκευαὶ χωρὶς λόγον, καὶ ἐν συντόμῳ, τὰ πάντα εἶναι μία σύγχυσις καὶ ἓνας κυκεὼν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν.

Ὅσον περὶ τοῦ ὑψώματος τῆς ἐνώσεως (la ligne d'union) βλέπει τις ἐκ τοῦ ἔσωθεν ἀφ' ἑνὸς μέρους τριῶν ὀργυῶν πλάτος καὶ ἀφ' ἑτέρου τεσσάρων καὶ πέντε ἡμισυ. Εἰς ὀρθογώνια ὀργυῶν ἀπόστασιν διακρίνεται ἐν τῷ μέσῳ ἀπὸ μίαν γωνίαν 120 περίπου βαθμῶν, καὶ πρὸς τὸ προέχον (saillant) τοῦ κανονοστασίου εἶναι ὀχυρωμένη ἡ δεξιὰ γωνίαν καὶ ἀ-

πὸ μεσότοιχα (travers)· τούτο δὲ μόνον πρὸς ἔργον εἶναι ἄξιον προσοχῆς τινος· καθότι διὰ τὴν κατασκευὴν τὴν ἄλλο δὲν ἔκαμαν, παρὰ ἔκκλιναν τρεῖς περίπου πόδας, καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα χρώματα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τοιούτων εἰδῶν ὑπογείων παραπετασμάτων, μετεφέρθησαν ἀλαχθῆν. Εἶναι τῶντι παραδόξον τὸ ἔργον τούτο, εἶναι ὅμως τρόπος τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων ὅλα τὰ πράγματα ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ Δεωρία ἐπισκόπου καὶ καρδία μυλωνᾶ. Ὑποσημειοῦμαι μὲν ὅλον τὸ σέβας.

Ἐν Μεσολογίῳ τὴν 6 Ὀκτωβρίου 1825.

Ὁ Πατριώτης, Μ. Π. Κοκκίνης.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ ἐχθρὸς, κατὰ τὴν ἀνωτέρω περιγραφὴν, κατέλιπε τοὺς προμαχῶνας καὶ τὰ χαρακώματα του, ἐνταῦθα δὲ καὶ δύο τῶν κανονοστασίων του ἀπέναντι τῶν δύο ἄκρων τοῦ περιτειχίσματός μας, ἐσυνκεντρώθη εἰς τὰς ἐν ταῖς ὑπορείαις σιγῆς, ἀφ' οὗ ἄρσεν εἰς τὰ λοιπὰ κανονοστάσια του, ἀφιστάμενα 300 ἕως 400 ὀργυῶν τοῦ περιτειχίσματός μας, διάφορα σώματα, τὰ ὅποια ὑπερασπιζόμενα τὴν πυρβολικὴν, νὰ χρησιμεύωσι συγχρόνως καὶ ὡς ἐμπροσθοφυλακαὶ τοῦ στρατοῦ.

Διεξάγομεν τὴν ΘΕΙΑΝ Πρόστασιν, ἥτις μᾶς ἐπαρρησίωσεν ἐν μέρει μεταλλάττουσα τὴν ἰσχυρὴν καὶ αὐστηρὰν ἐξ μηνῶν πολιορκίαν εἰς εἰδὴς τι ἀποκλεισμοῦ ἀκανόνιστον (irregulier). Ἐπ' αὐτῇ πλέον ὁ Ιουφεισιμὸς τῶν Βαρβάρων, καὶ ἄλλο δὲν ἔμελλε νὰ πολιορκίηται, εἰμὴ μόνον τὰ κανονοστάσια τῶν.

Οἱ Ἕλληνες ἰσχυρὰ περιέρχονται ἐλευθέρως ἐξω τοῦ ἰσχυροῦ· αἱ Ἑλληνίδες εὐγαίνουσι καὶ συνάξουσιν ξύλα καὶ χόρτα, ὡσαύτως καὶ τὰ κτήνη μας βόσκουσιν ἰσχυρὰ ἐξω τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἰσχυρὰ Κιουταχί.

Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐγίνοντο διάφοροι ἀεροβολισμοὶ καὶ ἀπὸ τῶν ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος· ἡ νίκη ἐκλίνε πάντοτε εἰς τοὺς Ἕλληνας, εἴτινες ἀφῆρσαν ἀκρίτως καὶ διάφορα ἐχθρικά ἔλματα. Ὁ Ἀμαρτωλὸς πυρβολισμὸς ἦτον εἰς ἐνέργειαν Ὄριζοντεως καὶ κατὰ Κάθετον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός.

Τὴν 7 τοῦ αὐτοῦ. Οἱ ἐργάται μας ἤρξαντο σήμερον νὰ κατασκευάζωσι τὰς ἐχθρικές ἐργασίας. Ἐλπίζομεν δὲ εἰς βραχὺ καιρὸν διάστημα νὰ διορθωθῶν τὰ πάντα ὅσον δυνατόν, νὰ ὀχυρωθῇ τὸ περίφραγμα μας μὲ τὰς πρὸς ταῖς ἰσχυροὺς του, καὶ νὰ γίνουσιν ὅλαι αἱ παρασκευαὶ διὰ νὰ βαστάζωμεν μετὰ σταθερότητος τὸν ἐχθρὸν, ἀν καὶ πάλιν μελετᾷ νὰ ἐπιχειρήσῃ νέας προσβολὰς.

Καὶ σήμερον ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἡ πυρβολικὴ ἦτον εἰς συνεχῇ ἐνέργειαν· ἔγινον καὶ πάλιν διάφοροι ἀεροβολισμοὶ πάντοτε μὲ κέρδος τῆς φρουρᾶς μας.

Μετὰ τὴν μεσημβρίαν ὑποτάλλομεν ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ ἓνας Χριστιανὸς, καὶ ἐσπλήθει εἰς τὸ ἰσχυρὸς μας· ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ δὲν ὄγινεν ἀκόμη.